

**EGZAMIN MATURALNY
W ROKU SZKOLNYM 2013/2014**

**FILOZOFIA
POZIOM ROZSZERZONY**

**ROZWIĄZANIA ZADAŃ
I SCHEMAT PUNKTOWANIA**

MAJ 2014

Zadanie 1. (0–2)

Obszar standardów	Opis wymagań
Wiadomości i rozumienie	Znajomość i rozumienie podstawowych koncepcji i fragmentów dzieł filozofów europejskich.

Poprawna odpowiedź:

A. relatywizm etyczny

B. Sokrates nie zaakceptowałby takiego stanowiska, ponieważ był zwolennikiem absolutyzmu etycznego, a przedstawione stanowisko jest przykładem relatywizmu etycznego (np. charakterystycznego dla sofistów).

2 p. – za poprawną odpowiedź A i B

1 p. – za poprawną odpowiedź A lub B

0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 2. (0–1)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość i rozumienie wybranych pojęć, problemów i tez.
-------------------------	--

Poprawna odpowiedź:

epoché

1 p. – za poprawną odpowiedź

0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 3. (0–3)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość i rozumienie podstawowych koncepcji i fragmentów dzieł filozofów europejskich.
-------------------------	--

Przykład poprawnej odpowiedzi:

1. monizm: Hegel

2. dualizm: Kartezjusz

3. pluralizm: Leibniz

3 p. – za trzy poprawne odpowiedzi

2 p. – za dwie poprawne odpowiedzi

1 p. – za jedną poprawną odpowiedź

0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 4. (0–2)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość i rozumienie podstawowych koncepcji i fragmentów dzieł filozofów europejskich.
-------------------------	--

Przykład poprawnej odpowiedzi:

Spolegliwy opiekun winien być życzliwie nastawiony wobec podopiecznych, wrażliwy na cudze potrzeby i skłonny do pomagania oraz godny zaufania i niezawodny. Do przyzwoitego zachowania się nie jest więc potrzebna, według Kotarbińskiego, wiara w Boga, ani systemy filozoficzne, ale zwykła, ludzka wrażliwość, która jest wartością ponadczasową / uniwersalną.

- 2 p.** – za charakterystykę spolegliwego opiekuna i odwołanie się do koncepcji etyki niezależnej
1 p. – charakterystykę spolegliwego opiekuna bez odwołania się do koncepcji etyki niezależnej
0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 5. (0–2)

Korzystanie z informacji	Wykorzystanie filozoficznej wiedzy do analizy krytycznej tekstów filozoficznych [...], do rekonstrukcji zawartych w nich problemów, tez i argumentacji.
Wiadomości i rozumienie	Znajomość i rozumienie podstawowych koncepcji i fragmentów dzieł filozofów europejskich.

Przykład poprawnej odpowiedzi:

- A. Ostatni człowiek jest, zdaniem Nietzschego, końcowym rezultatem procesu upadku Zachodniej cywilizacji. Tym, co go wyróżnia, jest brak jakiegokolwiek pragnienia przekraczania siebie, stawania się kimś więcej, niż się jest. Szczęściem ostatniego człowieka i kresem jego aspiracji jest możliwie długie i wygodne życie bez troski o innych.
- B. Cytat oddaje cechy Nietzscheańskiego ostatniego człowieka. Filozof wskazuje na małostkowość ludzi, którzy są przekonani o swojej doskonałości i dają sobie prawo do krytykowania wszystkich. Swoje dobro (zdrowie) uważają za najważniejsze.

- 2 p.** – za poprawną odpowiedź A i B
1 p. – za poprawną odpowiedź A lub B
0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 6. (0–3)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość i rozumienie koncepcji estetycznych (I 2 PR).
-------------------------	---

Poprawna odpowiedź:

- A. d) (ład i harmonia)
B.

Subiektywizm – obiektywizm

Wyjaśnienie, np. Wartość estetyczna nadawana jest przedmiotom przez człowieka, a jej źródłem jest ludzka psychika.

vs

Wartość estetyczna tkwi w przedmiocie i może być przez człowieka wykryta, dostrzeżona.

Relatywizm – absolutyzm

Wyjaśnienie, np. Nie istnieją stałe wartości estetyczne.

vs

Wartości estetyczne są stałe.

- 3 p.** – za trzy poprawne odpowiedzi (wskazanie poprawnej odpowiedzi, wyjaśnienie przeciwstawnych stanowisk subiektywizm – obiektywizm oraz relatywizm – absolutyzm)
- 2 p.** – za dwie poprawne odpowiedzi
- 1 p.** – za jedną poprawną odpowiedź
- 0 p.** – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 7. (0–1)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość i rozumienie wybranych pojęć, problemów i tez.
-------------------------	--

Poprawna odpowiedź:

Prawda to zgodność myśli z rzeczywistością.

- 1 p.** – za poprawną odpowiedź
- 0 p.** – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 8. (0–4)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość i rozumienie wybranych pojęć, problemów i tez.
-------------------------	--

Poprawnej odpowiedź:

1. Idealizm obiektywny – Platon
2. Idealizm subiektywny – Berkeley
3. Idealizm absolutny – Hegel

Przykładowe definicje stanowisk ontologicznych:

1. Idealizm obiektywny: stanowisko, zgodnie z którym jedynym bytem jest świat idei, niezależny od człowieka.
2. Idealizm subiektywny: stanowisko, zgodnie z którym idee są ograniczone w swym bytowaniu do rozumu każdego konkretnego człowieka, a gwarancją ich faktycznego istnienia jest umysł Boga.
3. Idealizm absolutny: stanowisko, zgodnie z którym Absolut jest ideą, a świat jest formą istnienia Absolutu.

- 4 p.** – za cztery poprawne odpowiedzi (przyporządkowanie trzem stanowiskom ontologicznym właściwych przedstawicieli oraz poprawne zdefiniowanie wybranego stanowiska)
- 3 p.** – za trzy poprawne odpowiedzi
- 2 p.** – za dwie poprawne odpowiedzi
- 1 p.** – za jedną poprawną odpowiedź
- 0 p.** – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 9. (0–2)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość i rozumienie podstawowych koncepcji i fragmentów dzieł filozofów europejskich.
-------------------------	--

Przykład poprawnej odpowiedzi:

Człowiek jest wolny, jego życie nie jest zdeterminowane przez żadne zewnętrzne siły, więc ponosi całkowitą odpowiedzialność za własne życie – egzystencja poprzedza esencję.

2 p. – za poprawne i wyczerpujące wyjaśnienie sensu zdania

1 p. – za poprawne, ale niewyczerpujące wyjaśnienie sensu zdania, np. za przywołanie cytatu *egzystencja poprzedza esencję* bez komentarza

0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Część II (30 punktów)

Zadanie 10.

Korzystanie z informacji Tworzenie informacji	Wykorzystanie nabytej wiedzy filozoficznej do krytycznego analizowania tekstów filozoficznych, a w szczególności do rekonstrukcji zawartych w nich problemów, tez i argumentacji; konfrontowanie poglądów; pisanie własnego tekstu; argumentowanie własnego stanowiska.
--	---

Temat:

Na podstawie przytoczonych tekstów i poglądów innych filozofów rozważ, czy wolność jest niezbywalną wartością przynależną człowiekowi, czy też ludzimy się możliwością jej posiadania, a nasze życie jest z góry określone.

Kryteria oceniania wypracowania z filozofii

Kryterium		Punktacja częstkowa	Maks. liczba pkt
Logika wyvodu			10
10 T Teza	Twórcze zajęcie stanowiska wynikające z samodzielnych, jasnych i logicznych przemyśleń autora.	3	3
	Odtwórcze zajęcie stanowiska wynikające z parafrazy tematu wypracowania lub twórcze, ale sformułowane nieprecyzyjnie.	2	
	Brak tezy pracy , kontekst wypracowania wskazuje na stanowisko autora.	1	
10 U Uzasadnienie	– Jasny, logiczny wywód trafnie odwołujący się do wiedzy filozoficznej, – rozbudowana argumentacja (czytelnie sformułowane argumenty, prawidłowe wnioskowanie), – bezpośrednie odniesienia do tezy.	3	3
	– Wywód poprawny logicznie, trafnie odwołujący się do wiedzy filozoficznej, – bezpośrednie odniesienia do tezy.	2	

	<ul style="list-style-type: none"> – Wywód z nielicznymi błędami w odwołaniach do wiedzy filozoficznej, – brak konsekwencji logicznej argumentów wobec tezy. 	1	
10 K. Powoływanie się na stanowiska filozoficzne odmienne od poglądów autora pracy / formułowanie kontrargumentów	<ul style="list-style-type: none"> – Poprawne wskazanie stanowisk filozoficznych odmiennych od stanowiska autora, – prawidłowa konfrontacja w obrębie koncepcji i zagadnień filozoficznych, – trafna polemika z tymi stanowiskami wskazująca na przemyślane rozważenie problemu. 	3 lub 4	4
	<ul style="list-style-type: none"> – Poprawne wskazanie stanowisk filozoficznych odmiennych od stanowiska autora, – prawidłowa konfrontacja w obrębie koncepcji i zagadnień filozoficznych, – polemika szczątkowa. 	2	
	Poprawne wskazanie stanowisk filozoficznych odmiennych od stanowiska autora.	1	
Zawartość merytoryczna			17
10 Z Stopień wykorzystania tekstów źródłowych	Trafna analiza i interpretacja poglądów zawartych we wszystkich dołączonych do tematu tekstach filozoficznych.	5 lub 6	6
	Trafna analiza i interpretacja poglądów zawartych w niektórych dołączonych do tematu tekstach źródłowych.	3 lub 4	
	Fragmentaryczna analiza i interpretacja niektórych tekstów dołączonych do tematu, luźno związane z tokiem argumentacyjnym autora.	1 lub 2	
10 W Wiedza z zakresu historii filozofii	<ul style="list-style-type: none"> – Poprawne odwołania do wiedzy z zakresu historii filozofii, – rozpoznawanie problemu w obrębie różnych dziedzin filozofii, – odnajdywanie związku tematu z innymi dziedzinami wiedzy, literatury, nauki. 	5 lub 6	6
	<ul style="list-style-type: none"> – Poprawne odwołania do wiedzy z zakresu historii filozofii, – rozpoznawanie problemu w obrębie różnych dziedzin filozofii, – w argumentacji mogą pojawić się nieliczne usterki merytoryczne i logiczne. 	3 lub 4	
	sporadyczne odwołania do tradycji filozoficznej; nieliczne błędy merytoryczne i logiczne	1 lub 2	
10 L Terminologia filozoficzna	<ul style="list-style-type: none"> – swobodne i poprawne posługiwanie się terminologią filozoficzną, – prawidłowe odróżnianie koncepcji, stanowisk i problemów filozoficznych, – posługiwanie się synonimami pojęć. 	4 lub 5	5
	<ul style="list-style-type: none"> – Poprawne posługiwanie się terminologią filozoficzną (możliwe nieliczne błędy), – prawidłowe odróżnianie koncepcji, stanowisk i problemów filozoficznych (możliwe nieliczne 	2 lub 3	

	błędy).		
	– Użycie pojedynczych terminów filozoficznych lub użycie terminów filozoficznych nie w pełni uzasadnione tokiem wywodu.	1	
Poprawność języka i kompozycji			3
10 J Język	– Poprawna kompozycja pracy, – praca w całości napisana językiem komunikatywnym, na ogół poprawnym pod względem ortograficznym, gramatycznym i interpunkcyjnym, – logiczna konstrukcja zdań, – oryginalność ujęcia tematu.	2 lub 3	3
	– Język w większości pracy komunikatywny, – poprawny pod względem ortograficznym, gramatycznym i interpunkcyjnym (dopuszczalne nieliczne błędy, w tym w logicznej konstrukcji zdań).	1	